



Pārdevēju konti trešo pušu tirdzniecības platformās

Publicēts: 28.10.2021.

Nozares ziņas

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (EUIPO) ar Eiropas Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu novērošanas centra (Observatorija) starpniecību ir veicis pētījumu par intelektuālā īpašuma tiesību (IĪT) pārkāpumiem, izmantojot pārdevēju kontus trešo pušu tirdzniecības platformās.

Pētījumā tiek lēsts, ka 2019. gadā Eiropas Savienības (ES) importēto viltoto un pirātisko preču vērtība bija līdz 119 miljardiem EUR jeb 5,8 % no visa ES importa apjoma. Interneta transakcijas veido būtisku šīs vērtības daļu. Tiešsaistes tirdzniecības platformas ieņem nozīmīgu lomu tirgū un tas padara tās par vienu no pieprasītākajiem kanāliem viltotu preču izplatīšanai. Kā 2019. gadā uzsvēra EUIPO un Eiropas Savienības tiesībaizsardzības aģentūra (EUROPOL), šo platformu ļaunprātīga izmantošana ir kļuvusi par “svarīgu ienākumu avotu noziedzīgām grupām, kas nodarbojas ar viltotu un pirātisku preču pārdošanu”.

Lai gan nelikumīgo preču pārdošana tiešsaistes tirdzniecības vietās nav nekas jauns, dažas jaunas tendences kavē IĪT aizsardzības izpildes centienus:

- Vairāki pārdevēju konti. Organizētās noziedzības grupas sistemātiski un ļaunprātīgi izmanto tirdzniecības platformas, atverot vairākus kontus ar dažādiem nosaukumiem vienā platformā un dažādos plašsaziņas līdzekļos.
- Tiešsaistes reklāmas. Negodprātīgie tirgotāji manipulē ar tiešsaistes reklāmas pakalpojumiem, saistot savu nelikumīgo darbību ar oriģinālajiem zīmoliem, un ievieto reklāmas likumīgās tīmekļa vietnēs vai sociālo mediju platformās. Šīs reklāmas pēc tam novirza klienta datplūsmu uz ārējām tīmekļa vietnēm vai tiešsaistes tirdzniecības vietu sarakstiem, kurās tiek piedāvātas preces, kas pārkāpj IĪT.
- Sociālo mediju esība. Pārdevēji var ļaunprātīgi izmantot dažādas sociālo mediju platformu funkcijas, lai sasniegtu lielu patērētāju skaitu. Piemēram, tie var reklamēt viltotas preces, izmantojot ziņas un ziņojumus, publisku, privātu vai atlasītu grupu saziņu, vai veicot dzīvās straumēšanas tirdzniecību, un pēc tam novirzīt klientus nelegālai pārdošanai ar ārējo platformu vai sociālo mediju e-komercijas iespēju starpniecību.

Tabulā zemāk ir indikatīvi norādītas galamērķa tirdzniecības vietas katrai IĪT pārkāpumu preču kategorijai, ņemot vērā iespējamību, ka konkrētā prece tiek atklāta konkrēta veida tirdzniecības vietā.

Tirdzniecības vietas veids	Pārkāpuma preces					Augsta Zema
	I. Viltojums	II. Pirātisms	III. Sajaukšana	IV. Izmantošana	V. Pelēkais tirgus	
Vairumtirdzniecība	Augsta	Augsta	Zema	Zema	Zema	
Izsoles/lietotas preces	Augsta	Zema	Zema	Zema	Zema	
Mājamatniecība/māksla	Zema	Zema	Zema	Augsta	Zema	
Sociālie mediji	Augsta	Zema	Zema	Zema	Zema	
Darbs/pakalpojumi	Zema	Augsta	Zema	Zema	Zema	
Digitālās preces	Zema	Zema	Augsta	Augsta	Zema	
Tumšais tīkls	Augsta	Augsta	Augsta	Zema	Augsta	

IĪT pārkāpēju tiešsaistes platformas izvēle ir ļoti atkarīga no pārdošanai piedāvātās preces vai pakalpojuma veida, mērķauditorijas un no tā, vai pārkāpējs ir “gadījuma rakstura” vai “sistemātisks” pārdevējs. Līdzās “vispārīgiem” vairumtirdzniecības un izsoļu tirgiem pastāv “specializētas” tirdzniecības vietas, piemēram, tirdzniecības vietas ar rokām darinātām precēm, neatkarīgiem

mazumtirgotājiem, digitālajām precēm (piemēram, videospēlēm un programmatūras licencēm) un savstarpēji neaizvietojamām marķierierīcēm.

Arvien nozīmīgāku lomu ieņem "sociālā komercija", proti, "Patērētājs - Patērētājam" un "Bizness - Patērētājam" tirdzniecībā, izmantojot sociālos medijus. Lielākās sociālo mediju platformas ir izstrādājušas pašas savas e-komercijas funkcijas. Pieaugoša tendence ir sociālo mediju dzīvās straumēšanas iespēju izmantošana, lai tirgotu un demonstrētu produktu pircējiem. Sistemātiski viltotāji var izmantot arī nelegālas tirdzniecības vietas, kas darbojas tumšajā tīklā, kur darījumus veic anonīmi un izmanto kriptovalūtas.

Pētījuma veikšanā tika izstrādāta uzņēmējdarbības modeļu analīze, izmantojot strukturētas intervijas ar jomu ekspertiem un veicot neatkarīgu izmeklēšanu, kas ietvēra kiberdrošības metodes. Tika veikta virkne strukturētu interviju ar ekspertiem, kas pārstāv zīmolu īpašniekus, tiesību subjektus, tiešsaistes tirdzniecības vietas, muitu, kurjerpasta pakalpojumus, maksājumu pakalpojumu sniedzējus, tiesas un tiesībsardzības iestādes. Neatkarīgi pētījumi tika veikti, izmantojot kiberdrošības izmeklēšanas pieejas un praksi digitālo tiesu ekspertīžu un reaģēšanas uz incidentiem jomā. Šāda pieeja ļāva identificēt tā saukto taktiku, paņēmienus un procedūras (TPP), ko izmanto pārkāpēji. Pēc tam TPP tika izstrādātas darbības pamatojuma aprakstos un veidoja uzņēmējdarbības modeļu analīzes pamatu.

Plašāka informācija un dati par pētījumu pieejama [šeit](#)

Pētījuma kopsavilkums latviešu valodā pieejams [šeit](#)

Informāciju par citām Observatorijas publikācijām Jūs varat atrast EUIPO [tīmekļa vietnē](#)

Informāciju sagatavoja:

[Attīstības un starptautiskās sadarbības departaments](#)

Viktorija Kasara

Projekta koordinatore

 +371 67220126



<https://www.lrpv.gov.lv/lv/jaunums/pardeveju-konti-treso-pusu-tirdzniecibas-platformas>